

פרוטוקול מס' 58

מישיבת ועדת הפנים

שהתקיימה ביום ד', כ"ב באב תשל"ב - 13.8.52
(בשעה 8.30)

- י. ספיר - יו"ר
- ש. פדלשטיין
- ע. אסף
- מ. ארם
- י. ישעיה
- י. חביבי

נוכחים:

מר שוחטמן - משרד הפנים
מר זילביגר - משרד המשפטים

מנומנים:

חוק לתיקון פקודת העתונות, תשל"ב

מנהל-היום:

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. ספיר:

בהתאם למוסכם בדון היום בחוק לתיקון פקודת העתונות תשל"ב - 1952, אחרי שנסיים את הדיון בחוק זה נוכל לעבור לחוק העיריות; את הדיון בחוק לבנין ערים ואת הקריאה השניה והשלישית כבר סיימנו, בהתאם לדברי המזכיר מר אדון. כן הנחתי הצדה בהסכמת כל חברי הוועדה - את החוק לבחירת גופים ציבוריים.

ע. אסף:

אם אינני טועה היו בשבועות האחרונים מספר חוקים אשר הועברו לטיפול בוועדה.

היו"ר י. ספיר:

אני מוכן לבדוק זאת.

אנו עוברים לדיון בחוק. רשות הדבור למר שוחטמן ממשרד הפנים, להסבר החוק.

מר שוחטמן:

פקודת העתונות מתקופת המנדט (1933) הייתה כל עורך עתון למסור חינוך 2 טפסי מכל בליון של עתון למזכיר הראשי של הממשלה ושני טפסים למנהל מחלקת החינוך, שופס אחד למושל המחוז שבו נדפס העתון או הספר.

גופים צבוריים וממלכתיים אשר קמו לאחרונה פנו אל משרד הפנים בבקשה לתיקון הפקודה על-מנת שיוכלו גם הם לשמור על חומר חשוב הדרוש להם. בין המוסדות שפנו היו: גניזת המדינה, ספריית הגסטו, משרד החינוך והתרבות ובית הספרים הלאומי והאוניברסיטת

ועלת הפנים
13.8.62

כדלקמן: (א) בסעיף 8 - בסעיף קטן (1) במקום המלים "שתי העתקות
מכל גליון למשרד המזכיר הראשי ועוד שתי העתקות למוטל המחוז" יבואו
המלים "העתקה אחת לצגזג המדינה, לספריית הכנסת, למשרד הפנים, למשרד
החינוך והתרבות, ושתי העתקות לבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי"
מסומ-סה לא הוכנס לחוק, המסומנה על המחוז. היו כאלה אשר סברו שאין המסומנה
על המחוז זכאי לקבל העתק נוסף. אנו בדעה זו שהמסומנה על המחוז
זכאי לקבל העתק אחד מאחר שהוא המבצע והמפקח על החוק למעשה.

היו"ר י. ספייר

אם יאמר בחוק "המסומנה על המחוז", האם
ברור מתוך כך שהכוונה היא למסומנה על

אותו המחוז?

מר שוחטמן:

אני מניח שנוכל לקבל כאן נוסח זה:
המסומנה על המחוז בו מופיע העתון.

היו"ר י. ספייר

מהי ההגדה של הגליונות האלה בחוק?

מר שוחטמן:

"עתון" - פירושו בחוק: כל דבר דפוס המכיל
חדשות, ידיעות, סיפורי מאורעות או כל
הערות, ציונים, או באורים בקשר עם אותם חדשות, ידיעות או סיפורי מאורעות,
או כל ענין אחר בעל חשיבות צבורית, הנדפס בכל לשון והיוצא לאור בישראל
למכירה או להפצה חינם, לעתים קבועות או בלתי קבועות, אך אין הוא כולל
כל דבר דפוס היוצא לאור על-ידי ממשלת ישראל או למענה.

ש. פרלשטיין:

האם אינכם חושבים שהוזכרו פה שמות מוסדות
דברים, אמנם, נכון, לגבי עתון אין ההוצאה
גדולה, אבל בהשוואה לספר הרי זה עלול לגרום להוצאות גדולות ולטרדה
דבה.

י. בן-צבי:

ברצוני להרחיק לכת בשאלה זו: אנו יודעים
שאינן נותנים כאן סתם מתנות, אלא ניתנים
העתונים במטרה מסוימת. משום כך אעזר את השאלה הקשורה במשרד הפנים,
אין עיני צרה חלילה בו. מי הוא הגוף המוסמך אשר חייב לעמוד על המשמר
לבדוק שגיאות, פגיעות וכו'?

ע. אסף:

עד כמה שידוע לי מותר להדפיס בעתון כל דבר
ובלבד שלא יגרום נזק לבטחון המדינה.
אשר לבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי - ברצוני לשאול לשם מה בחוצים
לו שני אכספלייט?

י. בן-צבי:

טופס אחד בחוץ לשמירה והשני - לקריאה.

מר שוחטמן:

אשר לשאלת חבר הכנסת פרלשטיין, הרי
ברור שהספריות שומרות על הספרים, משרד
החינוך והתרבות עיקר עבודתו היא מבחינת הצנזורה על עניני לטון ושפה.
המוטל על המחוז מקבל את החומר על-מנת שיוכל לבצע את החוק. מסוד זה
חייב לראות יום ליום את החומר. גם משרד הפנים שומר על הספרים ומאפשר
לכל מסרדי המטילה גיטה אליו.

אשר לשאלת חבר הכנסת בן-צבי - בקשר לאופן
ביצוע החוק - זה אינו ניתן לסמכותו של משרד הפנים. עוד בחוק המנדטורי
נקבעו כללים שונים הדואגים לשלום הציבור מפני הגבות ותגובות בעתונות.
אולם לא ניתנה לשום אדם במדינה סמכות לסמור על הצנזורה. אם בכל זאת
ישנה פגיעה במוסר הצבור נדרש האדם לסמור הסברים ואולי אפשר גם לשלול
רשיון, אולם שמירה קפדנית על כל פרט ותגובה יום ליום - זה אינו כלול בחוק
ואינו ניתן לאף סמכות. על-כך ניתנת אפשרות חופשית לכל אחד לתבוע עתון
למטפת באמצעות פרקליט המדינה.

ועדת הפנים
13.9.62

בשאלת השאלה מדוע אין בחוק הוראה לצנזורה?

פרלמנטר:

הוראה זו ניתנת בחוק הכתאים.

מר שוחטמן:

האם לא היתה כל הוראה, או בקשה מצד הצבא בדבר קבלת חומר זה?

י. בן-צבי:

לא היתה כל בקשה.

מר שוחטמן:

היו"ר י. ספיר:
אני מניח שהתמונה בטובן זה ברורה. למעשה, האובייקט כשלעצמו אינו ראוי, אבו זוכל גם לטעות משטח משלוח האכספלים ואם בכיר בטעות, נתקן אותה ברור שבמידה שהאכספלים דרוש לצורך הפיקוח על ביצוע החוק, יש הצדקה לכך שמשדד הפנים הממונה על המחוז ומשדד החינוך והתרבות יקבלו אוטומטית את החומר. אנשים לגבי גופים ומוסדות אחרים כמו: גבזך המדינה, הספרייה הלאומית ואף ספריית הכנסת - הם אינם ממונים בפועל על ביצוע החוק. ומשום כך בשאלת השאלה הדין יש מוסדות רבים שיש להם ערך צבורי במדינה הזאת ואולי היה זה טן הראוי שתינתן הוראה מסויימת להמציא גם להם עתונות חינוך. ואם נמשיך בחוט זה, מתעוררת שאלה אחרת, מדוע להטיל דבר זה רק על שכט גוף מסויים, שהוא במקרה זה מוציא העתון, בין אם הוא פרטי, צבור או אגוד, ודבר אחר שיש לו אולי ערך צבורי אחר, כמו מדפים, שעליהם מניחים את הספרים שהם הכרחיים לא פחות מן העתון, את עושי מדפים אלה לא יחייבו למסרם חינוך. פה ישנה נקודה, אבל אינני מוכן לעמוד עליה ברגע זה.

מר שוחטמן:

אני רוצה לתקן קצת את הרוטם שהתקבל כאן. כוונת חוק זה היא לא לשם הסגת ספרים חינוך. עיקר המטרה היא אחרת, כי ישנם דברים אשר בעלמם מגבזך המדינה ולא יתכן שגוף צבורי כגוף זה לא יקבל את החומר. כאן יש לעורר את השאלה אם התשלום יהיה 50% או לגמרי ללא תשלום.

היו"ר י. ספיר:

אני מבין שאין התנגדות לתיקון בסעיף 8(1), אלא בתוספתו הממונה על המחוז (בו מופיע

העתון).

סעיף 8(2)

"בסעיף קטן (2) במקום המלים "שני פונטים" יבואו המלים "חמישים ל"י".

מר שוחטמן:

כוונת סעיף זה בחוק היא לקבוע את אותם האנשים החייבים להמציא ספטים ולא המציאו אותם, בשתי לירות. בהתאם לנוסח זה ברור שכיום אין לזה כל משמעות ריאלית. שתי לירות הוא סכום פעוט וכל עורך יראה לעצמו דרך קלה יותר לא לשלוח מאחר שהדאגה לשלוח עולה לו הרבה יותר. משדד הפנים חושב כי יש להעלות את הסכום הזה ומציע "עד 50 ל"י".

י. חביבי:

מתוך נסיוני אוכל להציא מקרה שחומר נשלח על-ידי הרוואר ולא הגיע לתעודתו, בשאלת

השאלה מה יהיה דין אדם במקרה זה?

מר שוחטמן:

אנו בדרך כלל איננו מובעים למשפט אדם העובר על עבירה זאת מיד בפעם הראשונה או השנייה, אלא אם אנו נתקלים במקרה מיוחד שאין הספטים מגיעים במקרים תכופות יותר לתעודתם - ואלה הם מקרים כודדים מאד - ואם ישנה הצדקה לכך ניתנת האפשרות לנתבע להוכיח את צדקתו בבית המשפט.

ז"ל

ועדה הפנימי
13.8.52

ישעיהו:
לדעת, העברה הזאת כשלעצמה אינה מאותן סוג העברות שאדם זקוק לעבוד אותן והיא מתבטאת אך ורק בדשלנות. משום כך הייתי מציע להקטין את הקנס מ-50 ל"י ל-5 ל"י. משום שקנס זה מתאים לעברה זו ובהשוואה לעברות חסרות אחרות שלגביהן גרע קנס של 50 לירות.

אני מציע 25 ל"י. זאת בהתחשב ביחס של סחיר העתון אז שהיה 5 פדיונות ומחיר העתון

היו"ר י. ספיר:

כיום שהוא 70 פדיונות

ה ו ח ל ט

לבסעיף 8(2): בסעיף קטן (2) במקום המלים "שני פונטים" יבואו המלים "עשרים וחמש ל"י".

סעיף 24: (1) בשורה הראשונה ובשורה השלישית, במקום המלים "שתי העתקות" יבואו המלים "העתקה אחת".

(2) במקום המלים "למנהל מחלקת החינוך, ועוד העתקה אחת למושל המחוז שבו נרפס הספר" יבואו המלים "לגנזך המדינה, לספרייה הכנסת, למשרד הפנים, למשרד החינוך והתרבות, ושתי העתקות לבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי".

סר שוחטמן:
סעיף 1 נובע מתוך התיקון הקודם. בסעיף 2 המדובר הוא לגבי ספרים. פקודת העתונות כוללת בתוכה גם את פקודת הספר.

אנו מציעים תיקון נוסף אשר אינו כלול בהצעת החוק הקודמת. בהצעה הקודמת חייבנו את בעל הדפוס להמציא את החומר הנדרש מאחד שידענו שהם הכתובת המתאימה לכך. מתוך הנסיון התברר לנו אחרי-כך שהספר אינו נרפס במקרים רבים בבית דפוס אחד ומשום כך יצא שכאשר נרשמו מבעל בית דפוס מסויים את הספר קיבלנו אך ורק מספר גליונות אשר נרפסו בכותו בית דפוס, ואינו לעצמנו קלות יתר בזה שבטיל את המשימה הזאת על המו"ל כי אצלו מרוכז החומר בשלמותו. לעומת זאת, כדי שתהיה לנו ביקורת על זאת אנו מציעים שבסוף כל חודש (או תחילת חודש) ימציא לנו בעל בית דפוס את החומר שהודפס אצלו ועל-ידי כך נוכל גם להבטיח פיקוח על בתי-הדפוס אשר בהם הודפסו הספרים.

התיקון המוצע הוא: במקום המלים "על-ידי המדפיס..." יבואו המלים "על-ידי המוציא לאור, העתקה אחת לגנזך המדינה, לספרייה הכנסת, למשרד הפנים, למשרד החינוך והתרבות, ושתי העתקות לבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי".

בסדר התשיעי, במקום פסיק תבוא גרעיה, והמלים "ולטרות כל הסכ" ועד הסוף - ימחקו ובמקום זאת יבואו המלים "המדפיס חייב להמציא למשרד הפנים בסוף כל חודש עברי רשימה של הספרים, או חלקי הספרים שהודפסו בבית דפוסו".

אני מציע שבית הדפוס ימסור את הספרים כל שלוש חודשים.

היו"ר י. ספיר:

האם לא יהיה טוב יותר להפריד בין חוק הספר וחוק העתונות על מנת להקל על הצנזר

י. בן-צבלי:

הרחב במציאת הנושאים

דעת הפנים
13.8.52

ז.ל.

מ. שוחטמן
בענין זה יש בקשה מצד חובנים רחבים בכנסת
להתקין חוק חדש לעתונות. אם יתקבל הדבר בודאי
יבוא גם דבר זה על תיקונו.

היו"ר י. ספיר
אם מבין שמתקבלת הערה זו שנסב את תשומת לב
שד המשפטים, כי רצוי להחיש את הסידור הזה
בצורת חוק אחד או שני חוקים בלתי הערה להבדיל בין עתונות וספרים
על-מנת להקל על נוחות האזרחים.

ברצוני לעודד שאלה לגבי הוצאת ספרים - שלא
כדרך העתוננים - בצורה מהודרת, או בצורה אמנותית. ישנן הוצאות ספרים,
למשל, הוצאת ה"ך מהודרת שתן יקרות מאד. מתעוררת כאן השאלה אם גם
את הספרים האלה אנו צריכים לכלול בפקודת הספר. אני חושב שהוצאה
מידחת זו לא צריך לכלול. מאחר שהיא מהווה הוצאה רצינית בכספים
לבעליה.

ע. אמר
ברצוני להעיר משהו לגבי התאריך העברי שהציע
מ. שוחטמן בהצעתו לתוספת. כל העניינים כידוע לצו
מתנהלים לפי החודש העברי, וביחוד יקשה הדבר כאשר אנו עומדים על סוף
החודש. אני רואה בזה טעם הכבדה ומציע לא לקבל זאת.

איג

מ. זילבינגר
איבני רוצה להביע את דעתי על עצם הצורך או
הנחיצות להשתמש בתאריכים העבריים בדרך כלל,
אלא אייחוד את דבורי על השימוש בתאריך העברי לגבי החוק העברי. על
ענה לא היה לנו כל תקדים כזה בחוקי המדינה ואני חושב, כי מן הצד
המעשי והאדמיניסטרטיבי גם יחד יכביד נוהג זה מאד. בהתאם למצב החוקי
מוצד החודש לפי החודש הגריגוריאני ואין להכניס כאן הכבדה אשר תכביס
אותנו לסיבוב מיותר.

י. יטעית
אני מעוניין ליצור תקדים ולהשתמש כאן בחודש
העברי וכן ללכת סחוק אל חוק המוצא במדינה.
אשר ליחסיו עם מדינות חוץ - בסתדר. אי-אפשר לזלזל בדבר זה של
התאריך העברי והשנה העברית לפניהם בקבעו כל חגיגה הלאומיים, יום
הקמת המדינה ועוד.

ע. אמר
גם אני תוסך בדעה שנושא זה הוא נכבד ואולי
יהיה פעם מקום לשנות את התאריכים, אבל לאורך
העובדה כיום שכל תאריך קשור ללוח אחד הרי ייגרם בלתי מיותר.

היו"ר י. ספיר
אף אני מפקפק מאד אם אפשר בשרשרת גדולה זו של
חוקים וסדרים אדמיניסטרטיביים הבנויים כולם על
סדר מסויים להוציא מסגרת מסויימת של אוכלוסיה ולהטיל עליה לוח אחד
אשר יבלבל את כל סדריה, אם נביח שאותו מדפיס ישלם את סם ההכנסה
בהתאם ללוח הגריגוריאני ויבהל את עסקי עובדיו לפי החודש העברי בדרך
שהיה כאן אי-סדר.

י. בן-צבי
יש להעביר, לדעתי, את לוח התאריכים במדינה
לשיטה אחת וקבועה. אשר לחוק זה אני מציע לכתוב
"בסוף כל חודש" ולא יהיה מסוין בכך אם ישלח החומר בשיטתו של יום
יומנים.

מ. זילבינגר
אני מציע להטיל במקרה זה את החובה על המדפיס
למסור את החומר החדש, ואת התאריכים יקבעו
בתקנות.

הואלט: לקבל את הנוסח כדלקמן:
"המדפיס חייב להביש למסור הפנים ארבע פעמים בשנה ושיטה של הספרים
או חלקי הספרים שהודפסו בבית-דפוסו. תאריכי הצגת הדפוסות ותקופותיהן
ייקבעו בתקנות."

ועדת הפנים
13.8.52

ז.י.

אני חוזר להערת הקודמת בדבר הוצאת מהדורות
אמנותיות ושואל שוב אם יש לכלול זאת בחוק?

היו"ר י. ספיר:

מר רוטנברג:
אני רואה פירוש בענין זה בסעיף 24 בחוק:
"כל מהדורה חדשה אשר תצא לאור בכל הוספה
או שינוי, בין שהשינויים או ההוספות יהיו בגופו של הספר ובין שיהיו
במפות, בצילומים, או בטאר הפיתוחים השייכים לו בין שהמהדורה הראשונה
של הספר יוצאת לאור לפני קבל הפקודה הזאת תוקף ובין שתצא לאחריה."

אני מבין שכולכם בדעה להשאיר זאת. אני על-כל-
פנים משאיר לעצמי זכות להסתליבות.

היו"ר י. ספיר:

סעיף 27:
(1) "בטורה הטובה, תיחזק המלה "לט" שני פונטים"
(2) "בטורה הטלית, במקום המלים "טני פונטים"
יבואו המלים "חמישים ל"י".

אני חושב שאפשר למחוק את המלה "לט" ולהשאיר
רק את המלה "העתיקות". אני מבין שתיקון זה בא

היו"ר י. ספיר:

בעקבות התיקון הקודם.

סעיף 28:
"בטורה הרביעית, במקום המלים "טני פונטים"
יבואו המלים "חמישים ל"י".

היו"ר י. ספיר:
ברור שיש לבטח מחדש את הסעיפים האחרונים בהתאם
לתיקונים הקודמים שתקבלו וזאת אני משאיר לטיפולך
של משרד המשפטים. בזה סיימנו את הדיון בפקודת העתונות, בטאר לנו לדון
בחוק העידיות ובטאלת המיעוטים. בקשר לחוק העידיות פנו אלינו חברי
המועצות בבקשה לשתפם בדיונים. אני מבין שדעת רוב הוועדה היא להמשיך
ולסיים את הדיון בטאלת המיעוטים ולהגיע למסקנות, כטו-כן ישגה בטיה
לסיים את הדיונים בוועדות המסנה.

מאחר שמליאת הכנסת מתכנסת גם סחר, יום ה', אני
מציע לקיים ישיבה נוספת של הוועדה.

י. בן-צבי:

אנו בקיים סחר, יום ה', את ישיבת ועדת המסנה
לעניני דמלה, בשעה 11 בבקר. בטבוע הבא נמשיך

היו"ר י. ספיר:

בדיון על טאלת המיעוטים.

הישיבה סגורה.

הישיבה נבעלה בשעה 12.30